

XX

ΕΚΘΕΣΙΣ



XXXX

XXXX

ΖΟΓΡΑΦΙΚΗΣ

Σ. ΠΑΡΑΛΛΥΚΑ

ΥΠΟ ΤΗΝ ΥΠΗΧΑΝΗ ΠΡΟΤΑΣΙΑΝ ΤΗΣ Α. Ε. Γ. Γ. Γ. Δ. ΟΙΚΗΣΕΩΣ
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ Κ. Ι. ΚΑΝΑΒΟΥ



ΑΙΘΥΣΑ ΛΕΥΚΟΠΥΡΓΟΥ

ΑΝΟΙΧΤΗ 10 - 12 π.μ. 3 - 9 π.μ.

84

1924

ΔΥΟ ΑΝΑΜ
ΝΗΣΤΙΚΑ
ΛΟΓΙΑ **

ΜΙΑΝ ΑΝΟΙΞΗ ΣΤΗΝ ΤΕΧΝΗ

Ἄπ' τὰ γράμματα τοῦ Στρατῆ Δούκα ὅταν
βρισκόμαστε κ' οἱ δυὸ στὸ Ἅγιον Ὄρος

Μιὰν ἀνοιξη στὴν τέχνη εἶναι κάτι παραπάνου ἀπὸ μιὰν ἀνοιξη. Ἡ ἀνοιξη τούτη τοῦ φίλου μου Παπαλουκά πῶχω τὴ χάρη νὰ τὴ βλέπω στολισμένη ἀπάνου στοὺς τέσσερις τοίχους τῆς κάμαράς μου. ἔχει κάτι τὸ «ἀειθαλές» πῶχουν κ' αἶ μέρους τῆς ἀγάπης, «**δὴ** μέρους **δὴ** γεμάτες ἀπὸ ἥλιο, **δὴ** νύχτες **ἢ** μακρυνές τῆς ἀγάπης». Κι' ὀλοένα **καὶ** ἀνθίζει. Σὲ λίγο ἀνάμεσ' ἀπὸ μιὰ ἀγκαλιά βλαστοὺς καὶ τριαντάφυλλα, θὰ δῆς νὰ κουβαλιέται μέσα ἐδῶ, ἓνα πεῦκο, ἓνα καλύβι ἐρημικὸ, ἓνα καμπανοριὸ, μιὰ βαρκοῦλα, ἓνας ἀρσανᾶς, ἓνα κομμάτι γῆς, ἓνα κομμάτι οὐρανοῦ, ἓνα κομμάτι θάλασσας.

Τώρα εἶναι κάτου καὶ ψαχουλεύει τὴν αὐλή. Τὸν βλέπεις νὰ ψάχνει ἐπίμονα, σὰ νὰ τοῦπεσε κάτι πολύτιμο καὶ τὸ γυρεύει· μὰ σὰν κἀθεταὶ νὰ δουλέψῃ, λαμποκοπάει ἀπὸ τὴν ἀσφάλεια καὶ τὴν χαρὰ **ἔκλει**νοῦ ποῦ τὸ βρῆκε. Εἶναι ἓνα ἀνεξήγητο θάμμα πῶς κατορθώνει αὐτὸς ὁ τρομερὰ ἐπίμονος ἄνθρωπος, νὰ βαστάῃ ἀπάνου στὸ πανί του τὰ πράγματα τόσο ἀθῶα καὶ τόσο ἀβίαστα. Ὅταν τὰ δῆς ἐδῶ μέσα θαρρεῖς πῶς τὸν περιέμεγαν καὶ τώρα χορεύουν ἀπὸ τὴν χαρὰ τους γιὰ τὸν ἐρχομὸ του. Ἐνα ἀνάλογο συναίσθημα πιάνω κι'ἀπάνου στὸ ζωγράφο τους ὅταν τὰ περιεργάζεται.

Είναι σωστό πανηγύρι ή συνεννόησή τους !

Όμως αυτές τις μέρες περπατά πιδ άφηρημένος μέσα του έγκυμονεί τὸ μεγάλο του πίνακα.

Χθές σταυρώσαμε τὰ ξόλα και ντύσαμε άσπρο τὸ τελάρο. Ήπιαμε στην ύψά σας. Ό μεγάλος μου φίλος άγγώριστος. Είχε άπάνω του κάτι από την συμπαθητικήν άφηρημάδα εκείνων πουνε για μακρινὸ ταξείδι, κάτι από τὸ κλόνησμα εκείνων πουρτε ή σειρά τους νά ριχτούνε στὸ στοίβο. Μελετάει για μιὰ στιγμή τις καταδρομές τῶν ανθρώπων και της τύχης του σά νά βιάζεται νά συχωρέση τὸ πάν, κι' έπειτα ξαναπέφτει στις όνειροπολήσεις του. Ό πίνακας πρέπει νά ναι μεγάλος ! Πρέπει νά χωρέση όλες τις σκέψεις του. ή «Αυλή» αυτή πρέπει νά τὰ χωρέση όλα. Όλα άνοιχτόκαρδα, όλα ελεύθερα, όλα νά σκιρτούν από ζωή, νά παίζουν, νά χορεύουν, νά φωνάζουν στὸ θεατή τους : « Όρίστε κύριέ μου, πετάξετε τὸ στούφο σας και όρίστε ! » Και ό Κύριος που πρέπει νά δῆ αυτό τὸ χαρούμενο θέαμα όπως ό ζωγράφος πάνου άπ τὰ τείχη τοῦ Μοναστηριου, πρέπει ν' άφήγη τὸν εαυτό του άφοβα, νά πεφτη πάνου στις πλάκες της άυλής, νά τις περπατάει μιὰ μιὰ, νά πηδᾶ στις στέγες τῶν παρεκκλησιῶν, νά σκαρφιλώνη στὸ καμπαναριό, νά περιτριγυρίζει τις καπνοδόχες, νά καρβαλικεύη τις λευκές, νά πηδᾶ παντοῦ, ν' άταχτῆ και νά ξεφωνίζει από τῆ χαρά του.

Ναι, θέλει νά συλλάβη τὸ τραγούδι της χαράς και θά τὸ κατορθώση μᾶς τὸ βεβαιώνει ό τρόπος που προχωρεῖ στη δουλειά του. Μιὰ βδομάδα τώρα που παραμόνεψε τὴν κάθε γωνιά στην κάθε στιγμή της, τὴν παραμόνεψε τὴν αυγή, τὴν παραμόνεψε με τὸν ήλιο, τὴν παραμόνεψε με τὸ φεγγάρι τὰ δούλεψε όλα με μολύβι, με χρῶμα, με μελάγι, με κάρβουνο. Έκρουνσε κάθε τους χορδή, δοκιμάζοντά της, αυτός ό τρομερός άρμονίστας όπως σὲ προανέκρουσμα. Αὔριο αρχίζει σὲ προετοιμασίες όλες έχουν τελειώσει.

Ἀπρίλης 1924

ΑΠ' ΤΑ ΒΥΖΑΝΤΙΝΑ ΑΝΤΙΓΡΑΦΑ

Η ΠΡΟΔΟΣΙΑ

Τοιχογραφία τοῦ 1347. Τζώρτζη τοῦ Κρητός.
Μονὴ Ἁγίου Διονυσίου.

Διὸ φανταστικῆς ἀκροκορφῆς κατόρθιες καὶ πολύραμφες, καλύτερα διὸ ἀκανόνιστα σπασμένοι ὄγκοι ἀπὸ κρύσταλο, ἀφῆγοντας ἀνάμεσόν τους γὰρ φαίνεται ἓνα λίγο κομμάτι ἔγαστρον οὐρανοῦ, τοποθετημένοι στὸ βάθος, δίνουν ΤΟΝ ΤΟΝΟΝ, κρούοντας πρὸς τὸ ὑψηλὸν τοῦ πάθους καὶ ὑποτυπώνοντας τὴν ἐκφραση ἑνὸς δραματικοῦ κορυφώματος, μὲ τὸ φίλημα τοῦ δόλιου φίλου, ποῦ «οὔτε στὸν Αἰσχύλο, οὔτε στὸ Δάντε, ποῦ εἶναι οἱ ἀριστοτέχνες τῆς τραφερότητας, οὔτε στὸ Σαιξπηρο τὸν πιδ ἄγνὸ ἀνθρώπινο καλλιτέχνη ὅπ' ὅλους τοὺς καλλιτέχνες, οὔτε σ' ἀλάκαιρο τὸν κύκλο τῶν Κελτικῶν μύθων καὶ θρύλων ὅπου ἡ ὁμορφιά τοῦ κόσμου φαίνεται σὰ μέσα ἀπὸ μιὰν ἡμίγλη δακρύων, δὲν ὑπάρχει τίποτα ποῦ γὰρ εἶναι ἰσόφαρο μὰ οὔτε καὶ ἀνάλογο στὴν ἀπόλυτη ἀπλότητα τοῦ πάθους, ποῦ σμίγει καὶ γίνεται ἓνα μὲ τὸ μεγαλεῖο τῆς τραγικῆς ἐντύπωσης.»

Πρὸ φλίγο ἀκόμα, ἐδῶ ἦταν ἔρημα. Βυθισμένα τὰ πάντα μέσα σ' ἓνα αἶσθημα ἀγωνιώδους ἀναμονῆς. Οἱ μαθηταὶ κατάκοποι καὶ λυγισμένοι ἀπὸ τὸν πόνο, κοιτουνται παράμερα, ἐνῶ Ἐκεῖνος ἀγρυπνοῦσε μὲ τὴ ψυχὴ «περίλυπη ἕως θανάτου». Τρίτη φορὰ ποῦ ἔρχεται καὶ τοὺς λέγει... «καθεύδετε τὸ λοιπόν ; ἰδοὺ ἤγγικεν

ἡ ὥρα... Ἐγείρεσθε... ἄγωμεν... ἰδοὺ ἤγγικεν ὁ παραδιδούς με». Ἀκόμα μιλοῦσε, καὶ νὰ ποῦ ἀνοίγει ἡ κόλαση καὶ ξεβράζει ὄλον αὐτὸν τὸν τυφλὸν ὄχλο, ποῦ πιάνει ὡς τὸ πέραςμα. Οἱ φανοὶ καὶ ὀλαμπάδες κάνουν ν' ἀντιλάβῃ ὁ τόπος, δίνοντας ἕναν ἄγριο φωτισμὸ στὰ πρόσωπα, καὶ μεταβάλλοντας ἐκεῖνες τὶς κορφές σὲ φαντασμαγορικὰς πύρινες γλῶσσες, ποῦ γλύφουν τὸν οὐρανό. Τὰ ξίφη καὶ τὰ ξύλα σηκωμένα ἀπάνου γεμίζουν τὰ πάντα ἀπὸ κίνηση.

Στὴ μέση ὀρθωμένος ὁ Χριστός. Τὸ ἀριστερό του πόδι πηδαίει τὸ κάτω περβάζι, ἐνῶ τὸ δεξιὸ πατᾶ στὴ μέση τοῦ πίνακα. Καὶ μέσα στὸ πλατὺ αὐτὸ ἄνοιγμα τῶν ποδιῶν, ἕνα ἄνοιγμα πάλης, ποῦ κορυφώνει τὴν κίνηση σὲ ἀνατίναγμα, κάνοντας νὰ κυματίσῃ τὸ ἀραχνοῦφρασμένο «ἱμάτιο» καὶ νὰ ἀναδείχῃ ὅλη τὴν πλαστικὴν ὁμορφιὰ τῆς ἀντροπρεπέστερης κορμοστασιάς, σὲ ἀντίθεση, δέονται αὐτοθέλητα τὰ χέρια σὲ μιὰ κρυφὴν εὐλογία συννόμης καὶ συγκλείονται οἱ ὄμοι ἐκούσια, ἀφήνοντας νὰ τοὺς συλλάβουν. Ἔτσι, ἡ ἐπίδειξις αὐτῆ, μακρὰ ἀπὸ τοῦ νὰ φαντάσῃ γιγάντισταση, μᾶς παρουσιάζεται σὰν ἕνα θυμοειδὲς ἐκπτεροῦσμα ἀνυπομονησίας «Φίλε, ἐφ' ᾧ πάρει...». Ἐκεῖνος τὸν ἔχει κλείσει μέσα σ' ἕνα περιπαθὴ ἔναγκαλισμό. «Χαῖρε ραββί». Ἀνάλαφρος σὰν ἕνα ἀγαπτεροῦμα φτεροῦ ποῦ τὸ πῆρεν ὁ ἄνεμος. Ἡ σπουδαχτικὴ καὶ βιασμένη γλῆγοράδα του, αὐτὸ τὸ πέταγμα, ἔχει μέσα του κάτι τὸ τραγικὰ ἀκούσιο. Τὸν ἔχει ρίξει πιά ἡ Μοῖρα στὸν κατήφορό της. «ὁ ποιοὶ ποιεῖ τὰ ζῖον» Ἐπερβολικὴ νέος· νὰ μιὰν ἀλήθεια, μιὰ ἀλήθεια αἰσθητικὴ, ποῦ προδίδει ὅλη τὴν Ἑλληνικὴν ἀντίληψη ὅπου δὲ μποροῦσε νὰ ὑποφέρῃ τὴν ἀντινομίαν αὐτῆ, νὰ καταπροδῖν τὸ γῆρας, καὶ ποῦ ἔβλεπε τὴν ἰκανότητα γιὰ ἐλαφρότητες καὶ προδοσίας νὰ πέφτῃ περισσότερο σ' τὴ φύση τῆς νεότητος. Ὁραῖος· πῶς πολὺ ἡδυμανής. Τὸ λύγισμά του ἔχει τὴν λυγεράδα τῆς σαύρας ποῦ ἀνατινάξεται μέσα στὸ παράφορο τοῦ ἡλίου μᾶς ἀττικῆς ἡμέρας. Κάτω ἀπὸ τὴν κόκκινην αὐτῆ καὶ τόσο φιλάρεσκα περισηφωμένη γλαμύδα, ἀνησυχοῦν ἀπὸ κάθος τὰ μέλη, ἐνός Πραξιτελικοῦ ἐφήβου. Αὐτὴ ἡ γοητεία ἀπλώνεται νὰ συλλάβῃ καὶ τὴ

ψυχή μας, που μόλις σταματιέται από τὸ φθόνο τοῦ ματιοῦ του. Αὐτὸ μᾶς ἐκμυστηρεῖται, ἐνῶ σπαράζει ἀκόμα, τὸ πόσο ὑπέφερε ὅταν ἔβλεπε νὰ σπάνεται τὸ ἀλαβάστρινο βάζο καὶ τὰ μακρὰ μαλ-
λιά τῆς Μαρίας ν' ἀποσκουπίζουν τὰ πόδια τοῦ Κυρίου. Ἐνας ζωντανὸς πόνος. Ἐκεῖ πλάϊ ὁ Πέτρος, ἔχοντας γοητισμένο τὸ Μάλγο τὸ δούλο, τοῦ πέρνει τ' αὐτί του, γλυκαίνοντας λίγο τὸ συναίσθημά μας μὲ τὴν αἰσθηματικὴ αὐτὴ κ' ἐλαφρὰ κωμικὴ πράξη του. Εἶναι ὁ ἴδιος κιόταν ἀκούγοντας τὴ φωνὴ τοῦ Ραββὶ πέφτει στὰ κύματα κιόταν δὲν ἀφήνει νὰ τοῦ πληθοῦν τὰ πόδια, κιόταν μετὰ τὴν ἐπιτίμησι μᾶς συγκινεῖ ὡς τὰ δάκρυα μὲ τὸ «Κύριε μὴ τοὺς πόδας μου μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὴν κεφαλὴν» Πέρα μισοκρυμμένοι μέσα στὸ βάθος δυὸ μαθητὲς του, παρακολουθοῦνε τὰ γενόμενα. Ἐτσι ἔπρεπε ὅτι γραφεὶς ὅλες ἔχουν πληρωθῆ.

Φλεβάρης 1924

ΤΥΠΟΙΣ "ΕΦΗΜ. ΒΑΛΚΑΝΙΩΝ,"

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΚΘΕΣΕΩΣ

1)	Παρνασσός	δραχ.	800
2)	Ἡλιοβασίλειμα	>	1500
3)	Τὸ σπίτι τοῦ Παπὰ	>	800
4)	Ἄττικὰ πεῦκα	>	1000
5)	Βουρδουναριὸ	>	1000
6)	Ἅγιος Παῦλος (σάιτσο)	>	1000
7)	Καλύβι τοῦ ἀγ. Ἀκακίου	>	1500
8)	Φιάλη	>	1500
9)	Μικρόκοσμος	>	1000
10)	Ἄρσανάς Παντοκράτορος	>	4000 ✓
11)	Μιά Φωλιὰ	>	1500 ✓
12)	Τὸ σπίτι τοῦ Βαρθολομαίου	>	1500
13)	Τὸ Καμπαναριὸ	>	1000
14)	Ὁ δρόμος γιὰ τῶν Ἰβήρων	>	1000
15)	Μονὴ Διονυσίου	>	4000 ✓
16)	Παρακλήσι τῆς Λαύρας	>	1500
17)	Σπουδὴ σὲ πράσινο	>	4000 ✓
18)	Τὸ γεροφτικὸ	>	1500
19)	Κελάρια	>	1500
20)	Ρεματιὰ	>	1000
21)	Περιοχὴ	>	1500
22)	Καράς	>	4000 ✓
23)	Παρακλήσι Καρακάλου	>	1000
24)	Τὸ Σινδὶ	>	1500

25)	Ἄρσανᾶς τῆς Λαύρας	>	✓ 4000 ✓
26)	Γειτονιά	>	1500
27)	Ἡ Βρύση με τὰ ξόμπλια	>	1000
28)	Τὰ διὰ κυπαρίσσια	>	✓ 5000 ✓
29)	Μέσα στὸν οὐρανὸ	>	1500
30)	Τὰ μπαλκόνια	>	1000
31)	Οἱ ἀναπαυμένοι	>	✓ 4000 ✓
32)	Κατόπορτα	>	1500
33)	Κυπαρισῶνας	>	800
34)	Σπουδὴ γιὰ φόρμα	>	✓ 4000 ✓
35)	Καποκαλύβια	>	1000
36)	Ἔργαστῆρι Ἁγιογράφων	>	1500
37)	Στὴν παράταξη	>	1000
38)	Τὸ μαγεριὸ	>	1500
39)	Τὰ ψιλὰ κυπαρίσσια	>	1000
40)	Ποπτραῖτο	(πουλημένο)	
41)	Σκάλα Καρακάλου	δραχ.	1000
42)	Σιμωνόπετρα	>	1500
43)	Ἀρχάγγελος	>	8000
44)	Προδοσία	>	20000
45)	Τζαμαρία	>	1500
46)	Αἴγινα	>	800
47)	Ἐξ ἀπὸ τὸ Μοναστήρι	>	1500
48)	Κιόσκι	>	800
49)	Ξόπορτα	>	500
50)	Τὸ Κυριακὸ	>	✓ 4000 ✓
51)	Δαφνί	>	500
52)	Τὸ κορίτσι με τὸ βιβλίον	>	800
53)	Τσικμάδες	>	1500
54)	Στὸ σκολιὸ	>	800
55)	Ἀνεφιότικα	>	500
56)	Τὸ σκολιὸ τοῦ χωριῦ	>	500

57)	Τοῦ Καρακάλλου	»	1500
58)	Ὁ ἄνθρωπος τοῦ Χριστοῦ	(πωλημένο)	
59)	Τὸ κρεβάτι μου	δραχ.	800
60)	Προσκνητᾶρι	»	1200
61)	Ἡ Βρυσούλα	»	400
62)	Χαγιάτι	»	✓ 4000
63)	Σπουδὴ ἀπὸ τῆ φύση	»	800
64)	Τὰ σπιτία	»	1500
65)	Κονάκι	»	400
66)	Κεσσαριανὴ	»	✓ 10000
67)	Ὁ Πύργος	»	400
68)	Τὸ Σαράι	»	✓ 4000
69)	Τὸ Πηγᾶδι	»	400
70)	Ἐξώπορτα τῆς Σιμωνόπετρας	»	1500
71)	Κουτλομοῦσι	»	800
72)	Σκεπὲς	»	1500
73)	Βρύση	»	1500
74)	Κοντὰ σιτὴ θάλασσα	»	1500
75)	Ἐξώπορτα 10ου αἰῶνα κομμάτια 1-23	»	15000
76)	Το ὑπ' 61 ψαλιτῆρι μονῆς Ποντοκράτορος 9ου αἰῶνος κομμάτια 1—19	δραχ.	30000
77)	23 Ἀρχικά γράμματα ψαλιτηρίου Μονῆς Σταυρονικήτα 13ου αἰῶνος δραχμῶς		2500

Σημ. Οἱ τίμητες τῆς ἐκθέσεως εἶναι εὐγενικὰ παραχωρημένοι ἀπὸ τὰ Ἐργοστάσια τῆς Ἀνωνύμου Ἐταιρείας ἠνωμένων Βιομηγάνων ταπήτων ἀνατολῆς. Θεωρῶ χρέος μου νὰ ἐκφράσω ἀπὸ δεξιῆς εὐχαριστίας μου καὶ τὴ χαρὰ, γιὰτὶ μέσα στὲς πλούσιες καὶ ἀξιοθαύμανστες συλλογὰς ταπήτων αὐτοῦ τοῦ οἴκου μπόρεσα νὰ βρῶ ἄκομα ὅτι μοῦ χρειάστηκε γιὰ νὰ θέσω τὸ σύνολο τῆς ἐκθέσεώς μου.

CATALOGUE DE L'EXPOSITION

1)	Parnasse	Dr.	800
2)	Couchée du Soleil		1500
3)	La maison du Prêtre		800
4)	Arbres d'Attique		1000
5)	Ecurie		1000
6)	Saint Paul		1000
7)	Maisonette de Saint Acacias		1500
8)	Fiali		1500
9)	Vue d'un Petit monde		1000
10)	Arsenal de Pantocratoros		4000
11)	Un nid		1500
12)	La maison de Bartholomée		1500
13)	Le clocher		1000
14)	Une rue vers Ibyron		1000
15)	Monastère de Denis		4000
16)	Petite Eglise de Laura		1500
17)	Etude en vert		4000
18)	Le vieux foyer		1500
19)	Depôts		1500
20)	Une Vue		1000
21)	Entourage		1500
22)	Caryés		4000
23)	Petite église de Caracalou		1000
24)	Kiosque		1500

25)	Arsenal de Laura	>	4000
26)	Voisinage	>	1500
27)	Fontaine	>	1000
28)	Les deux Cypres	>	5000
29)	Dans le Ciel	>	1500
30)	Les terrasses	>	1000
31)	Ceux qui se reposent	>	4000
32)	Basse Poste	>	1500
33)	Cyprée	>	800
34)	Etude à forme	>	4000
35)	Kapsocalyvia	>	1000
36)	Atelier d'Aghiographes	>	1500
37)	Cypres en corp	>	1000
38)	La cuisine	>	1500
39)	Les hautes Cypres	>	1000
40)	Portrait (vendu)	>	
41)	Escalier de Caracalou	>	1000
42)	Simonopetra	>	1500
43)	Archange	>	8000
44)	Trahison	>	20000
45)	Terrasse entourée	>	1500
46)	Egina	>	800
47)	Devant le monastère	>	1500
48)	Kiosque	>	800
49)	Poste	>	500
50)	Kyriaco	>	4000
51)	Dafni	>	500
52)	La fille avec le livre	>	800
53)	Parodes	>	1500
54)	A l'école	>	800
55)	Anafiotica	>	500
56)	L'école du village	>	500

57	Caracale	>	1500
58	L(homme de Jesus	(Vandu)	
59	Ni n lit	>	800
60	Proskinitari	>	1200
61	Petite Fontaine	>	400
62	Harjati	>	4000
63	Etute parnature	>	800
64	Les maisons	<	1500
95	Gonac	>	400
66	Kessariaui	>	10000
67	Le Tour	>	400
68	Lo Saraï	>	4000
67	Le puits	>	400
70	Poste de Sinopetro	>	1500
71	Contloumoussi	<	800
72	Toits	>	1500
73	Fontaine	>	1500
74	Près de Pamer	>	1500
75	Orario du 10ème siècle (Pièces 1—23)	>	15000
76	Psaume 61 du monastere Pando- cratoros du 12ème, 13ème siècle, pièces 1—23	>	30000
77	Lettes enciennes du monastère Stavronikita du 13ème siècle	>	2500

Notes : Les tapis de l'exposition sont offerts par les Magasins de la société Anonyme de Tapis d'Orient.